

Finansdepartementet

Fi.remissvar@regeringskansliet.se

Fi.df.remissor@regeringskansliet.se

SOU 2018:25, Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering

Diarienummer: Fi2018/01418/DF

Sammanfattning

Inera har gett synpunkter på de delar i utredningen som berör Ineras verksamhet. De synpunkter Inera lämnar stämmer väl överens med de synpunkter SKL kommer att lämna i sitt remissvar på samma avsnitt ur utredningen.

Ställningstagande per rubrik

Avsnitt 7 (Automatisering inkl. AI) samt avsnitt 11 (IT-avtal)

Inera har inga särskilda synpunkter, inte heller på avsnitt: författningsförslag 1.2 "Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)" ser vi inte som något problem för Inera.

Inera tycker att det som föreslås avseende AI i avsnitt 7.8.2 "Rättssäkra förfaranden i en samverkande förvaltning" är en riktig bedömning och ett bra förslag.

Avsnitt 10.6.2 Tystnadsplikt för privata leverantörer

Utredningen föreslår en ny bestämmelse om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning och lagring. Tystnadsplikten ska regleras i en särskild lag.

Inera kan inte tillstyrka utredningens förslag i dess nuvarande form. Skälen är dels att den föreslagna tystnadsplikten inom området e-hälsa får en begränsad räckvidd, dels att Ineras medarbetare riskerar att göra sig skyldig till brott mot tystnadsplikten enligt 40 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) med anledning av den tolkning utredningen gör av röjandebegreppet.

Den föreslagna tystnadsplikten är begränsad till outsourcing som enbart avser teknisk lagring och bearbetning. Utredningen anför att med teknisk bearbetning och lagring avses utveckling, införande, drift, förvaltning och avveckling av en it-tjänst där tjänsten kan omfatta både teknisk funktionalitet och arbete utfört av personal som är hänförlig till den tekniska lagringen eller bearbetningen, t.ex. support. Utredningen anser att eventuella behov av tystnadsplikt för personer som behandlar personuppgifter för vårdgivares och socialnämnders räkning utöver den

som redan finns i patientsäkerhetslagen och socialtjänstlagen lämpligen bör omhändertas i den sektorslagstiftning som redan finns på området.

Inera anser mot bakgrund av utvecklingen inom digitalisering, särskilt inom hälso- och sjukvården, att utredningens förslag kommer att ge upphov till tillämpningsproblem genom den gränsdragning den gör avseende tystnadspliktens tillämpningsområde.

I hälso- och sjukvård finns möjligheter att skapa nyttor som kan komma invånarna, patienterna, till del i form av sådant som tidiga indikationer på specifika tillstånd, säkrare diagnoser eller individuella råd och ordinationer m.m. Det kan förväntas att sjukvårdshuvudmännen, främst landstingen, kommer att i högre grad nyttja patientdata för s.k. Big Data som kan läggas till grund för t.ex. mer avancerade ersättningsmodeller och förebyggande hälsovård. För detta krävs bearbetning av stora datamängder av särskild expertis som inte nödvändigtvis finns inom sjukvårdshuvudmännens organisation utan i näringslivet.

Det rör sig alltså här om utkontraktering av mer sammansatta tjänster på så sätt att den privata leverantören inte enbart ska stå för viss stödverksamhet t.ex. it-drift, utan också utföra en arbetsuppgift som snarare rör uppdragsgivarens kärnverksamhet, nämligen dataanalyser av personuppgifter. Som ytterligare exempel på liknande sammansatta tjänster inom hälso- och sjukvården kan nämnas journalföring på distans och tolkning via telefon av icke auktoriserade tolkar.

Inera menar att det finns en risk att osäkerhet kommer att uppstå hos myndigheter huruvida nya digitala tjänster i framtiden omfattas av den föreslagna tystnadsplikten. Att definiera begreppen teknisk bearbetning och teknisk lagring i författning för att skapa klarhet och förutsebarhet ser Inera inte som en framkomlig väg på grund av den tekniska utvecklingen.

Inera förordar i stället att tystnadsplikten utsträcks till att omfatta alla former av outsourcing som utförs av privata aktörer på uppdrag av myndigheter till undvikande av tillämpningsproblem och rättsosäkerhet. Den ska vara subsidiär i förhållande till annan lagstadgad tystnadsplikt som finns inom vissa sektorer, t.ex. tystnadsplikt för yrkesutövare inom enskild hälso- och sjukvård.

Inera är ett kommunalt bolag och betraktas i OSL:s mening som en myndighet. OSL och tryckfrihetsförordningen (TF) är därmed tillämpliga på Ineras verksamhet. Ineras uppdrag är att drifva en nationell tjänsteplattform och ett flertal digitala nationella tjänster åt både vårdgivare och invånare. I närtid kommer Inera även att skapa tjänster för socialtjänsten. Inera behandlar personuppgifter i rollen som personuppgiftsbiträde.

Inera är av uppfattningen att något röjande av patientuppgifter inte sker när sjukvårdshuvudmännen (landsting och kommuner) använder Ineras tjänster eftersom bolagets hantering enbart innebär en teknisk bearbetning och tillfällig lagring i den nationella tjänsteplattformen enligt undantaget för allmänna handlingar i 2 kap. 10 § TF. Den absoluta sekretessen i 40 kap. 5 § OSL aktualiseras inte eftersom hanterade patientuppgifter inte utgör inkomna allmänna handlingar hos Inera, och för övrigt inte är avsedda att röjas för Ineras medarbetare.

Utredningen argumenterar att en sådan hållning inte är realistisk och att man nog får anse att en myndighets uppgifter faktiskt röjs för en leverantör, trots teknisk bearbetning/lagring. Det skulle innebära enligt utredningens uppfattning att sjukvårdshuvudmännens patientuppgifter får anses röjda för Inera och bolagets personal.

En sådan uppfattning, som ju bl.a. ligger till grund för utredningens förslag om en lagstadgad tystnadsplikt för privata aktörer, kommer att leda till problem för Inera. Är sjukvårdshuvudmännens patientuppgifter ansedda som röjda i rättslig mening, och den absoluta sekretessen i 40 kap. 5 § blir tillämplig på uppgifterna, innebär det att Inera inte kan agera som nav för överföringar av patientuppgifter mellan vårdgivare över Ineras tekniska plattform, t.ex. vid sammanhållen journalföring eller för den delen mellan den planerade Nationella läkemedelslistan som ska driftas av E-hälsomyndigheten och vårdgivare. Den absoluta sekretessen, som enligt utredningens resonemang träffar Inera, innebär att bolaget inte får föra vidare uppgifter från en vårdgivare till en annan.

För att undvika sådana negativa konsekvenser av utredningens förslag och resonemang, om förslaget realiserar, för Ineras och eventuella andra aktörers motsvarande verksamhet, föreslår Inera i analogi med regleringen av statistiksekretessen i 24 kap. 8 § OSL och de undantag från sekretessen som finns där, att en sekretessbrytande bestämmelse införs i 40 kap. 5 § OSL.

Inera har inte närmare övervägt hur en sådan sekretessbrytande bestämmelse ska utformas, men den bör i neutrala termer ge uttryck för att sådan verksamhet som avses i 40 kap. 5 § OSL får röja uppgifter om bearbetningen sker som ett led i en verksamhet vars huvudsakliga natur är att överföra uppgifter från en avsändare till en mottagare, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Normalt sett är ju i Ineras fall mottagaren en vårdgivare som omfattas av en lagstadgad tystnadsplikt, och som också är behörig mottagare av uppgifterna enligt t.ex. bestämmelserna om sammanhållen journalföring i patientdatalagen. Någon risk för men eller skada finns inte således genom Ineras röjande av uppgifterna för en mottagande vårdgivare.

Den av utredningen föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen kan inte åberopas av Inera eftersom mottagaren av uppgifterna inte är en leverantör och för övrigt använder uppgifterna till något mer än bara teknisk bearbetning och lagring.

Ur ett informationssäkerhetsperspektiv lyfter utredningen fram att samordning krävs inom området. Utredningens förslag är att regeringen ska låta utreda förutsättningarna för att ta fram en kompletterande reglering om informationssäkerhet som omfattar hela den offentliga förvaltningen.

Inget gällande informationssäkerhet avviker från Ineras uppfattning, vi har inom det området inget att invända mot den föreslagna nya utredningen.

Stockholm den 14 september 2018

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Anders Henriksson".

Anders Henriksson
Styrelseordförande Inera AB